

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Tridnevna slavnost Vodnikova.

(Dalje.)

Dne 30. junija.

Vreme bilo je ta dan krasno, kakor da so se res uresničile Prešernove besede: „Vreme na bodo Kranjcem se zjasnila“, kakor da sta Vodnik in Prešeren zaprosila jasnega neba, da moreta gledati izredno slavnost hvaležnih svojih rojakov.

Ob 9. uri začela so se zbirati narodna društva z zastavami in došle deputacije na čitalniščnem dvorišču. A prostrano dvorišče in vsi čitalniški prostori bili so kmalu prenapolnjeni in sprevid moral se je razvrščevati in urejati na Kongresnem trgu. Vspored društev bil je naslednji:

Na čelu korakala sta „Dolenjski in Ljubljanski Sokol“ z zastavama in 7 trobentači, ki so zaporedoma jako dobro trobili Sokolske koračnice. Za njimi stopal je slavnostni odbor, na čelu dr. Vošnjak; deputacije s Koroškega; Ljubljanske čitalnice z zastavo; „Slavec“ z zastavo; deputacija „Dramatičnega društva“; Bralno društvo iz Kranja z zastavo; Bralno društvo iz Železnikov z zastavo; Postojnska čitalnica z zastavo; Kranjska čitalnica z zastavo; Pevsko društvo „Lira“ iz Kamnika z zastavo; Kamniška čitalnica z zastavo; Vrhniška čitalnica z zastavo; Idrijska čitalnica z zastavo; Vipavska čitalnica z zastavo; Bralno društvo iz Gorjan z zastavo; Bralno društvo iz Borovnice z zastavo; Bralno društvo iz Bizovika z zastavo; Škofje-lška čitalnica z zastavo; Čitalnica iz Št. Vida nad Ljubljano z zastavo; Šišenska čitalnica z zastavo; Katoliško rokodelsko društvo Ljubljansko z zastavo; Katoliško rokodelsko društvo Šent Vidsko z zastavo; požarna bramba iz Šmarja z zastavo in naposled požarna bramba Šent Vidska.

Poleg teh zastopala je deputacija obstoječa iz gg. Gregoriča, Porekarja in Suherja „Slovensko pevsko društvo“ in Ptujsko čitalnico in 21 članov „Slov. pevskega društva“ bilo je mej sprevidom. Zastopani sta bili tudi Ormoška in Ljutomer-ska čitalnica (g. notar Šlamberger), „Savinjskega Sokola“ zastopal je podstarosta g. Ivan Gabršek, narodno čitalnico na Vranskem pa g. zdravnik Luka Gradišnik, g. notar Anton Svetina in nadučitelj go-spod Fran Šorn.

V sprevidu bili so nadalje: Državni in deželni poslanec M. Vošnjak iz Celja, deželni poslanec dr. Srnc; Obrtno društvo kranjsko; zastopnik Čitalnice in „Slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici“; akademično društvo „Slovenija“, zastopnik okrajnega zastopa in občinskega sveta Sevnškega, dr. Poznik, kot zastopnik Novega Mesta, gg. Mankoč in dr. Rybač, kot zastopnika Tržaške čitalnice, župan Goričar in podžupan Turnšek kot zastopnika Mozir-skega trga, g. Pirš kot zastopnik tamošnje čitalnice in še par drugih društev, katerih si nesmo utegnili zabeležiti in mnogo brdkih zastopnic krasnega spola iz raznih slovenskih pokrajin.

Sprevid pomikal se je po Kongresnem trgu, po Gospodskih ulicah, čez Turjaški trg, po Bregu in čez Št. Jakobski most do Št. Jakobske cerkve, ki je bila vernikov že skoro polna, a po prihodu sprevida uprav natlačena. Hiše po mestu bile so okra-sene z zastavami, rodoljubne roke pa so sprevid ob-sipale s svežimi šopki.

V sv. Jakoba cerkvi postavili so se zastavo-nosci pred altarjem v polukrog, kar je napravilo jako slikovit prizor. Ob 1/2 11. uri daroval je stolni prošt dr. Klofutar z mnogo asistenco pontifikalno mašo, pri kateri je pevski zbor pod g. Belarja vodstvom izvrstno pel.

Po končani maši vršil se je sprevid na slav-nostni prostor na Valvazorjev trg, okrašen z dvema lepima slavolokoma in premnogimi ovenčanimi in z zelenjem opletenimi mlaji, na katerih so vihrale slovenske in cesarske zastave in bili pribiti razni grbi. Na slavolokih čitali so se razni Vodnikovi stiki: „Od prvega tukaj stanuje moj rod“ — — „Drava čegava je?“ i. t. d., pred gimnazijskim poslopjem pa sta bili postavljeni dve veliki tribuni, tretja pa pri uhodu v Dijaške ulice, vse tri pa polne krasnih dam iz jako odličnih obitelji iz Ljub-ljane in z dežele.

Pred zakritim spomenikom Vodnikovim stal je ličen oder za govornika, blizu zraven pa krasen šotor, v katerem so se zbirali slavnostni gostje, mej njimi deželni glavar dr. Poklukar z dežel-nim odbornikom ces. svetnikom Murnikom in Detelo, državni poslanec dr. Ferjančič, finančni prokurator dr. Račič, župan Grasselli z mno-

gimi mestnimi odborniki, deputacija „Rieske čita-onice“ pod vodstvom g. dr. E. Barčiča, deputa-cija bogoslovcev, na čelu jej prof. T. Zupan in več drugih odličnjakov.

Došla društva postavila so se na svoje pro-store, dijaki zavzeli so tesno določena mesta, za-stavonosci razvrstili so se v polukrogu okolu spo-menika, pevci, okolu 300 na številu ustopili so se pred govorniški oder. Slavnostni prostor ves na-tlačen občinstva, kazal je takrat pač bujno in im-pozantno lice. Vse bilo je črno ljudstva, vsa okna in celo strehe polne gledalcev in gotovo ni preti-rano, ako rečemo, da je bilo prisotnih nad 10.000 ljudi.

Ko je odzvonilo, stopil je na oder g. ravnatelj Wiesthaler, kojega krasni govor smo že priob-čili. Gosp. ravnatelj Wiesthaler je svojo nalogo moj-sterski rešil. Njegova elegantna vnanost sonorni in simpatični glas, krasna dika in mimika, napravili so na poslušalce tolik utis, da so marsikatero oko rosile solzice, da so se mej govorom često čuli „živio“ in slavaklici, pri besedah „Padi torej za-veza“, ko se je hipoma razkril krasni spomenik in koncem govora zaorili so pa tisočeri „Slava! Slava! Slava! na Gradu pa so začeli pokati topovi.

Bil je to velečasten, ganljiv prizor, ki ostane vsace-mu, kdor je bil prisoten v blaženem spominu vse žive dni. Z nekako pobožnostjo je zrl občinstvo v razkriti spomenik, v mojsterski izdelani kip Vod-nikov, ki ima izredno ljubeznjiv obraz in je tako uspodobljen, kakor da bi z razprostrtima rokama hotel stopiti mej nas in pritisniti nas na svoje blago srce.

Začeli so se potem polagati na spomenik venci, katere smo že našli, na kar so združeni Ljub-ljanski in vnanji pevci, (okolu 300 pevcev) zapeli pod vodstvom g. prof. Grbiča slavnostno kantato, katero je v ta namen zložil g. dr. Benj. Ipavic na gosp. A. Funtka besede:

Vodniku.

Razkrit je kip. — Na onem mestu,
Kjer delal si za narod svoj,
Živeč le zanj v ljubezni zvesti,
Postavljen spomenik je tvoj;
Mi vijemo ob njem spomine
Iz tvoje, naše zgodovine . . .

LISTEK

Blóдне duše.

Roman.

Češki spisal Václav Beneš-Třebizský, preložil I. Gornik.

Prvi del.

VII.

(Dalje.)

„Upam, da ne pride do glave. In ako bi prišlo?“ sodnik Květ ozrl se je zopet po zbrani družbi; seljakom pobajala je zopet sapa. Takih besed še nikdar neso slišali na tukajšnji sodniji. — „Dam jim jo!“

Sodnik Květ je izgovoril te besede s takim glasom, kakor kadar v Okrouhlini pozvanjajo na večer pred vernimi dušami.

„In ako bi vam jo hoteli vzeti, sodnik, bi morali poslati v našo vas po njo cel polk gre-nadirjev. In ne svetoval bi potem niti gospodu knezu, da bi šel mej nas! — Sorojaki tukajšnji! Tu nas je petdeset, iz teh petdesetih nas je dvajset služilo Mariji Tereziji, branilo njeno kruno, bojevalo za njenega sina cesarja Jožefa, iz teh petdesetih

stalo nas je dvajset pri Časlavi, dvajset pri Lovo-sicah, dvajset pri Kolinu, in ko smo vse te vojske prestali in v svojih domovih se naselili, morali bi dajati svoje glave zato, ker si ne damo hoditi po svojih vratovih, pljuvati v svoj obraz, ker nečemo obešati svojih jezikov v izbi na kljuko? Sorojaki tukajšnji! Naj poskusijo in pridejo na nas! — Naj pošljejo v Jiřice, če hočejo cel polk najhujših lo-povov! — Mi se jutri niti ne ganemo!“

Skúri spolznil je beli plašč z ramen, in pe-pelnati oblisci pod obema čeljustima tresli so se mu kakor trstje na skali svetega Ivana, kadar ga premikajo močni viharji.

Ko pa so se potem kmetje razhajali domu od sodnije, šli so tiho, s počasnim korakom, z očmi uprtimi k zemlji, kakor bi jim bile glave pretežke in kakor bi jih k zemlji pripogibali polustoti.

Zvečer blesketala so se v oknih Jiřiškich hiš in koč svetila kakor veše. Na ognjiščih so se vedno kalili plameni. Imeli so najlepšo svetlobo, nekoliko trenutkov gorela je jasno, potem je kakor bi od-rezal le brlela in v sobah valil se je oster dim, kakor bi bile otvornice v pečeh do dobra zamašene. In vender bilo je v oblakih tiho, v gozdovih kakor v grobeh, in na strehah premaknilo se ni niti ste-

belce. Ako je kdo začel kaj pripovedovati, hitro je umolknil; le pri Kočárkovih pripovedovala je stara Skúrka, da je zadnjič „pri ubitem“ cvilil črn pes, da bi človek oglušil, da je grebel v zemljo polu sežnja globoko, in da je to vedno slabo znamenje. „Pri ubitem“ rekali so kake polu ure za Jiřicami. Letos posekali so tam gozd a stoletnega hrasta se neso dotaknili. Pustili so ga ondu stati v spomin. Na hrastu visela je podoba Matere Božje. Zgodilo se je baje tudi nekdaž hudodelstvo, a iz sočasnikov ni tega nihče pametoval, in grozni zločin pripove-dovali so povsod drugače. V tem strinjali so se vsi, da se včasih prikaže pri hrastu na zelenem mahu črn orjaški pes, da grebe in, kar hoče izgrebsti, da je duša morilčeva. Kadar pa so v vaseh na okolu slišali pasje cvilenje, prodirajoče do kosti, slutili so vselej nesrečo. In še pred kratkim dajale so pobožno mamke na Tuřanah, v Področovi ali na Sveti Gori na luč za dve nesrečni duši. Zgodil se je neki ta zločin zbok devojke, ki je potem ustopila v samostan h Klaristkam.

„In kaj bodo imeli seljaci od tega, bodete videli!“ Stara žena je vzdihnila. „Za mojih mladih let so se tudi spomnili, da ne pojdejo, kamor jih pošlje gospóda, in veste, kaj se jim je zgodilo?“

Grenkó-sladak je pač spomin:
V minule dni okó nam gleda,
Kar gleda, to je dedov beda,
A ti, Slovenov prvi sin,
Glasnik si prvi njih vrlih!
Glasnik, vodnik! — Navdušen glas
Poslal si v mesto, trg in vas,
Da oživila bi beseda,
Očetov glas na rodni tleh . . .
Ostrmel ded je v glasih teh:
Kar čul je v teku davnih časov,
To slisal je iz tvojih glasov!
Iz zbistril se je vid mračin
In z novo silo se pričelo
Pokojno je, duševno delo,
Slovenstvu vstal je lepši dan!

Izgubil je s tabo
Vodnika naš ded;
Kot prvega pevca
Slavi te naš svet.

Globoko nam v duši
Klic žije glasán,
Navdušena pesem:
„Ilirija vstan!“

„Slovenija, vstani!“
Prepevamo mi;
Ne peli bi tega,
Da nisi žil — ti!

Tod zreš na nas! . . . Na onem mestu,
Kjer delal si za narod svoj,
Živeč le zanj v ljubezni zvesti,
Razkrili spomenik smo tvoj.
Iz pesmij ti pletemo lovor,
V slovesni spev se zlija govor:

„Po tebi ni sina,
Ne hčere biló:
Dovólj je spomina,
Te pesmi pojó!“

V blagosti dneh in dneh nezgode
Slavil te rod hvaležni bode —
Naš prvi pevec Valentin,
Da večno žil bi tvoj spomin! —

A. Funtek.

V mogočnih akordih donela je krasna skladba po slavnostnem prostoru in pokazala naše pesmi divno moč. Petje segalo je poslušalcem globoko v srca in čuli smo gospode, ki naši stvari neso baš naklonjeni, da jednacega petja še neso slišali.

Potem je stopil pred spomenik g. dr. Vošnjak in izročil spomenik v last Ljubljanskemu mestu, zastopanemu po gosp. županu Grasselliju, ki je stal zraven njega s sedečimi besedami:

„Padla je zavesa. Odkrit je spomenik. V solnčnem svitu blišči se Vodnikov kip, ustvarjen od ženijalne roke domačega umetnika Alojzija Gangla (burni klici: živio Gangl, živio!), ustvarjen v proslavo pesnika, proroka, probuditelja, prvega narodnega mučenika Valentina Vodnika. S kamenitega stojala nam kliče pesnik: Ljubite tudi vi svoj narod tako goreče, kakor sem ga jaz ljubil. Delajte zanj, žrtvujte mu vse svoje moči, ne ustrašite se nobenih ovir in protivnikov, ustrajni bodite in neupogni, kakor sem bil jaz, da se bodo tudi vas, ko boste že zdavnaj počivali v grobu, spominjali hvaležni potomci. — In zdaj, ko je završeno delo in je postavljen veličastni spomenik, prosim Vas, prečastiti gospod župan, da ga vsprejmete v last stolnega mesta Ljubljanskega. Tu bode stal sto in sto

leta, gledal na ljubljeno Ljubljano, na mili svoj narod ter se veselil njegovega napredka in donelo bode še po sto in sto letih, kakor danes, iz ust hvaležnega naroda: Slava Vodniku! Večna slava!“

(Dalje prih.)

O skupnem vzgojnem delovanju domače hiše in šole.

I.

V vseh časih in pri vseh kulturnih narodih bila je mladež, bili so otroci predmet velike skrbi in velikega prizadevanja, kajti življenje je boj za obstanek; vsak posameznik si zato prizadeva tudi svoje najdražje blago, svoje otroke, za ta boj kolikor najboljše pripraviti. To se pa zgodi z razvijanjem duševnih in telesnih močij: z odgojo in poukom. Ta pa nista bila vedno in v vseh časih jednaka. Čimbolj človeški rod v svojem razvijanju napreduje, tembolj napredujeta in se razvijata tudi pojma odgoja in pouk. Velika, kakor naloga človeštva v obče, postala je tudi naloga vzgoje.

Kaj pa je prav za prav vzgoja in kateri so nje faktorji ali činitelji? Človek pride kot nepopolno, telesno in duševno nerazvito bitje na svet. K telesnej in duševnej izobrazbi potrebuje pomoči, upliva drugih že razvitih ali dorastlih ljudi, in sicer tako dolgo, da postane tudi on kolikor toliko popoln, samostalen. Vsota ali suma vseh teh uplivov, naj si bodo tedaj že namerni ali brez namere, imenujemo vzgojo ali odgojo v širjem pomenu besedij.

V ožjem pomenu besede je vzgoja namerno, po načrtu osnovano uplivanje dorastlih oseb na razvoj nedoraslih z namenom, dovести taiste do stopnje samostalnosti ali kakor definirajo drugi ta pojem, do one sovršnosti, ki ustreza pravemu človeškemu dostojanstvu.

Ker je vzgoja črtežno uplivanje, tedaj se mora taista ozirati tudi na razna načela ali pravila in se po njih ravnavati. Mej temi načeli zavzema sicer ne prvo, a vendar zelo važno mesto pravilo, glaseče se: Vzgoja bodi kulturi primerna ali z drugimi besedami rečeno: ona naj na gojenca tako upliva, njegove duševne in telesne zmožnosti tako razvija in oblikuje kakor to časi zahtevajo. Vse tedaj, kar čas, v kojem bode predmet odgoje deloval, od polnega človeka zahteva, naj ona otroku dá; a pri tem se je vzgojitelju seveda tudi treba ozirati še na druga vzgojna načela, posebno pa na najvažnejše, ki se glasi: vzgoja bodi pameti primerna.

S tem tedaj, kar sedanjí čas od popolnega človeka zahteva, naj vzgoja otroka preskrbi. In to res ni malo, temveč mnogo, zelo mnogo in raznovrstno. Gledati se mora — posebno v zgodnej mladosti — pred vsem na to, da se otrok telesno dobro razvija, kajti že stari Rimljani so imeli zlati pedagoški izrek, ki pravi, da le v zdravem telesu more tudi zdrava duša prebivati. (Mens sana in corpore sano.) Za tem skrbeti je zato, da postane otrokova lastnina ona vsota praktičnih znanostij, ki vsacega sposobijo, da postane koristen, delaven član človeške družbe. Nadalje zahteva se ono razvijanje volje, duše (Gemüth), srca in vesti, katero mi z jedno besedo „značaj“ imenujemo.

Čeprav sem postavil svrhu vzgoje „obrazovati značaj“ na zadnje mesto, je vendar ta tako neobhodno potreben in tako važen, da postane lahko človek brez te lastnosti, naj si bode v različnih vědah še tako dobro podkovan, to je, naj si bode še tako učen, namesto koristen, nerabljev, namesto prijeten le nadležen ud človeške družbe.

Kedo pa naj te terjatve, katere čas tako ukarljivo zahteva, izpolni? Ljubezen starišev, posebno materinska je bila in ostane vedno prva učiteljica odgoje in obitelji, družina prvotno in najimnitnejša od Boga samega odločno vzgojaljšče.

Ker je pa boj, katerega morajo stariši bojevati, zelo težaven, tako da bi jim bilo nemogoče, posvetiti vse svoje moči odgoji in pouku svojih otrok, nekaj pa tudi radi tega, ker manjka večini roditeljev za to potrebite zmožnosti, so izročile in prepustile naše socialne razmere jeden del vzgoje državi, ki po napravi, imenovanej „šola“ oblikuje mladino.

Obitelj in šola, stariši in učitelji — s tem je tedaj krog omejen, v katerem se vrši odgoja „upa in nade boljše bodočnosti“, naših otrok.

Seveda so še drugi činitelji, ki tudi pomagajo reševati vzgojno nalogo, recimo: cerkev, narava, življenje itd., a glavna faktorja sta in ostaneta vendar-le družina in šola. —

Kako si pa razdelite imenovani napravi delo na tem polji?

Pouk, to je posredovanje pozitivnih vednostij spada v delokrog šole, to je naloga učiteljev. Ker pa učitelj pri poučevanju v šoli le takrat povoljne uspehe doseže, če privadi otroke redú, ubogljivosti, točnosti itd. upliva s tem blagodejno in oblažno na duha i srce učenca. Tudi zadržanje in oseba učitelja sama, s katero preživi otrok po več ur na dan, ne ostane brez upliva na izobrazbo značajnosti.

Učitelj tedaj poučuje in odgaja ali on se drži načela: pouk bodi vzgojevalen.

A vse to še ne zadostuje dovršenemu razvoju gojenca; kakor rastlini za rast ne zadostuje samo zrak in svetloba, temveč mora taista po svojih koreninah še hrano iz zemlje skrkati, tako tičijo tudi v domači hiši korenine otrokovega duševnega življenja — sem-le vračajo se vedno in vedno njegove predočbe in njega misli, ker v domači hiši preživi največ svojega časa: tu preživi otročjo dōbo. — Dovolj jasno je tedaj, da ima domača hiša na otroka tudi največi vzgojni upliv, in da je otrok lastnina roditeljev v pravem pomenu besede, če tudi prebije precej časa v šolskih prostorih. Učitelji so sami zaveznički starišev in težijo z njimi vred po jednem jedinem cilji, najvišjem in najžlahtnejšem, po izobrazbi bodoče generacije. Zares lepa in prevzvišena, pa tudi teška je naloga, pretvoriti otroka v pravega človeka!

Vsako težavno delo si pa skušamo kolikor mogoče olajšati ter teškoče, koje bi utegnile izvršbi dela nasprotovati, odstraniti, zatorej tudi pri vzgojnem delovanju nastane vprašanje, kako si nalogo, duševne in telesne moči gojenca razvijati, zlajšati, na kak način doseči lepše in boljše vzgojne uspehe?

■ Dalje v prilogi. ■

Prišli so po nje z verigami, vzeli njih svoje vozove naložili na nje in jih odpeljali v okrajno mesto. In vrnilo se jih je prav malo. Potem polovili so njihove sine za vojake in vse te reveže vzeli so nekje v tujih zemljah za svoje; doma ni nihče iz njih več videl.“

Skúrka jela je krčevito kašljati, kajti z ognjišča privalil se je v sobo zopet v polnemrodu dim.

VIII.

Drugi dan prišel je svetovalec Ouřada s svojim hlapcem jedini iz Jiřic na lov. Najprej prignetel se je k valptu, potem pa si ga je dal poklicati gospod nadzornik; poteptal ga je z belo roko po rami, in Ouřada mislil je, da je v nebesih.

Na lov neso prišli še iz štirih vasij. Gospod nadzornik zateptal je čisto z nogo, mušketirji pripovedovali so si, da zaporí v gradu niti ne zadostujejo in da bode pri pretepanji kmečkih hrbtov grajske pastirje klicati na pomoč.

Gospóde prišlo je na lov cela vrsta, gonjačev pa dobrih dve sto. Bili so v resnici oblečeni kakor za na božjo pot, umiti in počesani kakor o svatbi in nobeden se ni upal glasno pregovoriti; mušketirji so jih suvali in delali z njih špalir. Lakaji smejali so se tem „tepčem“ v oči, in kmetje so

vedno molčali kakor panjači. Ko pa se je mimo jezdeč prikazalo nekaj visokih, suhih postav v sivih suknjah z zelenim robom in sivih klobukih s peresi, v visokih škornjih, na plemenitih šarcih, polnokrvnih angleških, priklanjali so se kmetje globoko in se niti dihati neso upali. Kavalirji tolkli so po sebi z bički, in marsikateremu kmetu zažvižgal je jermen okrog lic, da se mu je zasvetilo v očeh.

Mej temi jasnimi in svetlimi gospodi bilo je mnogo popolnoma češko ime; spominjalo je marsikatega bogatirja davnih let, ki se je upal tudi vladarjem gledati v oči z levico na ročaji meča in z desnico na srei vernem do poslednjega udarca svojemu narodu. A prašajte o tem te gospode, in oni švrknejo vas za tako vprašanje z bičem v obraz, da vam brizgne kri in porudeči njih čisti, snežnobeli ovratnik, gledajoči izza okraja lovske suknje.

Po gozdih razlegalo se je trobenje kakor o sodnem dnevu; gospoda razšli so se na lov. V tukajšnjih gozdih bilo je baje nekaj jelenov petdesetnikov, gozdarji in logarji vedeli so v vaških krčmah o ročjih pripovedovati že neverjetne stvari.

Ko so se rogoví ozivali jedenkrat zategnjeno, drugič zopet kakor na skok in tretjič zopet trepetajoče kakor na beg, pozabili so kmetje gonjači,

da imajo doma slamnate hiše, da so njihove vasi podobe pravih sušnjev, in pozabili so tudi, da imajo ostaviti svoje jezike doma na kljukah. Saj so bili v gozdih, ki so rasti tu od tisoč let, v temnem njihovem zelenji razvezala so se jim usta in črni gozdovi šumeli so govoreč, da so pregluševali celo lovske trombe. Že drugič trobili so, da naj se zagata zapre.

Gospod knez je že dvakrat zaklel, ker sta dva vesela dečka visokim gostom pokazala pete v bliskovitem begu. Lovski nadzornik zmodrel je od jeze, gospod knez pa je naslonil na lice nenabito risanko, a brzo zagnal jo je na tla in osorno iztrgal lovcu drugo. Ob nedalnem deblu stal je mladenič obrnjen h knezu s hrbtom, opiraje se ob veliko zvito drenovko in pel na vso grlo. Kakih dvajset korakov odondod čul se je zopet trepetajoči glas trombe in zraven prodirno lajanje lovskih psov; gospod knez je z nova francoski zaklel. Mladenič ga ni zapazil, tudi ga ni spoznal; ravno je dospel:

Sedela jsem na jedličce,
volala jsem na myslivce.
Kuku! kuku! kuku!*)

*) Sedela sem na jelčici, klicala sem lovce. Kuku! kuku! kuku!

(Dalje prih.)

V mehaniki opazujemo, da se od dveh ali večih sil, ki na nasprotno stran delujejo ali učinjajo, druga drugo slabi ali celo uniči, mej tem ko se sile, ki na jedno in isto stran delujejo, ojačijo in učinjajo z nepričakovano velikim uspehom. Če uporabimo ta fizikalni zakon pri duševnem delu — v tem slučaju pri vzgoji — tedaj moramo reči: Sloga, vzajemno dolevanje, torej harmonija mej šolo in domom, polajšuje delo odgoje in je prvi pogoj, doseči ugodne vzgojne uspehe, mej tem ko neprijazni odnošaji, če vladajo mej imenovanimi napravama, vzgojo ovirajo in so za mladino le pogubonosni. Pomenljive so tedaj besede izreka, ki pravi

„Družina in šola sestriči sta dvé.
Nobena samotno hoditi ne smé.“

Ja vender, kako rahla in puhka je vez mej stariši naše mladine in mej učiteljstvom! Pa vprašajmo, kje tiči vzrok te žalostne resnice?

Da bi šola, ki je institucija, v kojoj se odgoja in poučuje po načrtu, v kojoj delujejo osebe, ki so posebej za to poklicane in strokovnjaški nabražene, ne podpirala dovolj domače hiše, tega si niti misliti ne moremo, pač pa nas vsakdanje izkušnje učé, da roditelji naše šolske mladézi ne le učiteljev in šole celo nič ne podpirajo, ampak jej še celo nasprotujejo in to nekaj iz hudobije, mnogo pa iz nevednosti.

Kakor noben sovražnik, tako tudi naš, ki si je postavil za nalogo, spraviti sedanjo šolo in učiteljstvo pri ljudstvu ob veljavo, nikedar ne miruje; povsod in vedno si prizadeva — seveda z ničevimi dokazi — podpirati trditve svojo, da sedanje šole ne veljajo nič, da se mladina v njih samo pači in da nikdar ne poplačajo ogromnih troškov, ki se za nje „izmečejo“. Žalibog, da se tem hujskajočim besedam vse prerado verjame; ljudstvo postaja proti šoli vedno hladneje, šola in učitelji, katerih ugled se na tak način podkopava, začno mu mrzeti in to mrzenje se spremeni polagoma v sovraštvo. Tako potem pride, da stariši pri otrokih to, kar je učitelj v šoli s teškim trudom sestavil in sezidal, doma pomandraj in porušijo in po takem pokvarijo tisto, kar je šola otroku dobrega ponudila.

Kdo je tedaj kriv, da učitelj v šoli mladine ne more prav napotiti in da postaja ta vedno neubogljivejša in hudobnejša?

Stariši, o katerih smo sedaj govorili, navlaš, to je z namenom nasprotujejo šoli in tako v škodo pahajo sebe in otroke svoje. Mnogo in smelo trdimo, največ pa je starišev, kateri, kakor že prej omenjeno, iz góle nevednosti delujejo šoli nasproti. Največ očetov in mater ne pomisli na nasledke, koje imajo, recimo v pričo otrok o učitelji in šoli slabo govornje besede, ne pomislijo nadalje, da se majhnim otrokom z onim navadnim strašenjem s šolo in učenikom, ki se sliši pri nas skoro v vsakej hiši, kjer so otroci, le jemlje veselje in da stori marsi kateri otrok vsled tega s teškim srcem prvi in še morebiti tudi drugi in tretji pot v šolo.

Namen tega mojega spisa je, opozoriti stariše na najpoglavitejše hibe, katere storé, v tem oziru in pojasniti na kratko, kako jim ravnati, da bode domača hiša, kar zadeva vzgojo, vedno v kontaktu s šolo in delovanjem učiteljev.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 5. julija.

Staročehi se nadejajo, da bode sreča pri volitvah v mestih zanje ugodnejša, nego je bila v kmet-skih občinah. Njih listi pišejo, da so Mladočehi v kmet-skih občinah le zaradi tega dosegli tolikšne uspehe, ker narod še ni dosti politično izobražen in se da zapeljati z lažmi, drugače bode v čeških mestih, kjer vse razmere bolj poznajo. Mladočehi se pa nadejajo tudi v mestih doseči znatnih uspehov. Morda se ne motijo. Ker po češkem dežel nem redu volijo poslanci kmet-skih občin dva, poslanci mest in trgov dva in zastopniki veleposestva tudi dva deželna odbornika, dva pa ves deželni zbor, bosta dva Mladočeha v odboru, če pa zmagojo v mestih, pa štirje. V poslednjem slučaju bi bilo šte-vilo staročeskikh in mladočeskikh deželnih odbornikov jednako in odločeval bi deželni vrhovni maršal, ki bode najbrž zopet knez Lobkovitz. Za deželna odbornika, s katero častno službo je združeno tritisec goldinarjev letne plače, hočejo Mladočehi voliti dr. Eduarda Gregra in dr. Herolda. Prvi bi prevzel referat o sanitetnih, poslednji pa o občinskih zadevah. Staročehi so se že posvetovali, kaj jim je storiti. Govorili so že, da bi odložili staročeski deželni in državni poslanci mandate. Naj bi prišli sami Mladočehi v državni in deželni zbor, da bodo pokazali svoje zmognosti. Kaj definitivnega neso skle-

nili, počakati hočejo, kako bodo izpale volitve v mestih in trgih.

Predvčeraj so volile kmet-ske občine za de-želni zbor v Dalmaciji in na Tirolskem. V prvi deželi je voljenih 14 Hrovatov in 6 Srbov. V poslednji pa neso volitve za konservativce tako ugodno izpale, kakor je bilo pričakovati. Celó v nemškem delu dežele sta voljena dva kmeta, od katerih je eden liberalen, drugi pa zmeren. V italijanskih kmet-skih občinah so pa tudi liberalci pridobili dva mandata, zgubili pa nobenega ne, ker so voljeni vsi trije prejšnji li-beralni poslanci. Poleg tega bodo pa vsled kom-promisa liberalci v veleposestvu pridobili pet man-datov. Konservativci bodo še imeli večino v de-želnem zboru, pa le bolj slabo.

Na katoliškem shodu Dunajskem se je bilo sklenilo, da bi se vsi avstrijski učenjaki, stoječi na katoliškeji podlagi združili v nekako zvezo. Začetna pogajanja se že vrše in je mnogo učenjakov že prijavilo svoj pristop. Jeseni se bode pa zveza definitivno osnovala.

Vnanje države.

Jeden iz odličnjakov srbske naprednjaške stranke Demiter Lazic je v oporoki svoji 100 000 frankov odmenil osnovi srbskega vseučilišča v Belemgradu. Ta vsota se bode prištelá fondu, kateri je v ta namen odmenil bil Ilija Kolarac in pričakovati je, da se kmalu otvori popolno vseučilišče z vsemi fakultetami v Belemgradu, prvo na Balkanskem polu otoku. Sedaj je v Belemgradu velika šola s pravo-znansko, filozofsko in tehnično fakulteto.

Vodja opozicije bolgarske Cankov biva sedaj v Zajčaru v Srbiji. Ondu sta tudi bivša bolgarska častnika Grujev in Benderov, katera sta bila vodji zarote proti Battenberžanu. Morda snujejo kake naklepe proti Bolgariji.

Ruski topniški polkovnik Olchin je prišel poslednje dni iz Peterburga na Poljsko in je ob avstrijskeji meji ogledoval, kje bi bil primeren kraj, da se zgradi velika tovarna za smodnik, Rusija torej še vedno nadaljuje svoje vojaške priprave na zapadu. To pač kaže, da v Peterburgu nemajo trdnega upa nja v evropski mir.

Nazadnje se pa tudi od turške strani pri-znava, da so bili nemiri v Novem Bazaru. Mej mohamedanci se je bila razširila vest, da hoče sultan to pokrajino odstopiti Srbiji. Sprva se je zdela ta vest malo verojetna. Ko je pa turški vojaški po-veljnik iz Carigrada dobil povelje, da izprazne ne-katere vojaške za-loge, so bili trdno preverjeni, da je omenjena govorica istinita in začeli so se zbirati, da se upro. V prvi jezi pobili so nekaj pravoslav-nih Srbov, bivajočih v tej pokrajini. Ko so pa jim razložili, da omenjena govorica ni osnovana, so se pa pomirili.

Kako neznosno stanje je v Alzaciji in Loreni, nam dokazuje vseučilišče v Strassburgu. To vseučilišče so osnovali že Nemci. Sprva so bili pokli-cali za profesorje največje učenjake, mej njimi tudi več domačinov, ki so se izobrazili na francoskih akademijah. Če tudi šteje vseučilišče 112 profesor-jev, a jih je vender že le 30 onih, ki so bili s prva nastavljeni, drugi pa so že vsi pomrli, šli v pokoj ali pa zaradi neznosnih razmer v Strassburgu si poma-gali na draga vseučilišča. Domačina sta še samo dva, drugi profesorji so vsi tuji. Vseučilišče slabo napreduje zaradi vednega menjanja profesorjev. Di-jaki so večinoma tuji, Alzačanov in Lorenčanov je majhna peščica na bogoslovni in medicinskeji fakul-teti. Na drugih treh fakultetah pa nobenega.

Dopisi.

Iz Planine 4. jul. [Izv. dop.] Preteklo noč je umrl tu g. Fran Kovšca, bivši večletni župan in pred sedanjo šolsko postavo jako vesten krajni šolski nadzornik, v 86. letu svoje dobe. Ranji je bil uljuden mož, napreden kmetovalec in več v govoru in pisavi slovenščine, nemščine in laščine. Prebiral je kljub visokeji starosti s pridom še vedno jako rad razne knjige in časopise, ter zapisoval dan za dnevom tukajšnje dogodke v svojo interesantno kro-niko. — Njemu gre tudi hvala, da je bilo moč pri-četi pred štirinajstini leti precej obširno šolsko kro-niko. Blag mu spomin!

Iz Idrije 1. julija. [Izv. dop.] Vaš list ima pri nas in v okolici več radovednih čitateljev, tudi bi kdo kaj pisal, a boji se kritike in raji molči. Posebnih novostij ne morem poročati, ker tacih do sedaj še tukaj ni, vender nekoliko v spodbujó našim ljudem.

Pri nas na Kranjskem so krajsvetovno znani prosluli zaradi svoje zemske čarovnosti in svoje ro-mantike. Imamo jih v obilici. Vsaka jama, skalina ima svoje ime, svoj opis in potnik hvaležno čita po-vesti, koje si ljud pripoveduje o tem kraju, ali kaj se je pripetilo tu, kak pomen ima to mesto za mi-nolost, bodisi vse dežele, ali samo dotične pokra-jine. —

Svetovno je znano mesto Idrija, vsakdo ve zakaj. Nekdaj je bilo na dan sv. Ahacija posebno lepo, kako slavi je bilo na ta dan, pripovedujejo

dandanes ljudje, ki so še vse to videli. Od blizu in daleč privrele so cele tolpe v Idrijo. Tudi letos, ne smem reči, da ni bilo živo in nekoliko premenjeno po ulicah, zlasti po onih, koder se je vršil jako slo-vesen sprevod. Red bil je vzgleden. — Petje je bilo pri službi dobro, pa bilo bi lahko še bolje. —

Pri vsem tem pogrešalo se je letos tujcev. Drugeji skrbje posebna društva, da privabijo tujce v mesto, in naredijo kako posebno veselico, a letos se za to nihče ni zmenil. — Sv. Ahacij je res za-čel nekoliko dremati pri nas v Idriji.

Izprevidel sem, da ima sploh ta dan okolica Idrijska prednost in se jej mora umikati mesto. Stanovniki njegovi, večidel le rudokopi, najraje po-tujejo v božjo prirodo na deželo mej kmete n. pr. v vas Godovič. Drugi ljudje si iščejo svežega zraka, kjer jih nihče ne moti. Prirejajo si radi izlete, sv. Ahacij pa ne more izleteti, zato peša praznovanje njegovega godu, ki je bilo zgodovinsko imenitno.

Propad kmetijstva v sedanjem času čuti jo po-sebno naši revni kraji.

Revščina preti, prodati je malo, še to ima nizko ceno, potrebe postajajo vedno večje. Od tod po vaseh toliko krčmarjev in krčmaric, ker pri vinu se najlože dobiček naredi. Če pa še tu ni nič, po-tem obupajo, da bi se doma pošteno preživili in iščejo sreče, kjer bi jo našli.

Domače stvari.

— (Zanimiva volitev.) Izmej vseh vče-rajšnjih volitev je v nekem oziru najzanimivejša vo-litev Trebanjska. Žitnik izvoljen je namreč s 102 glasoma, okrajni sodnik Golja dobil je 61, Jere-tin 48 glasov, oba vkupe 109 glasov. Žitnik ima torej dvomljivo čast, da bode v deželnem zboru za-stopal manjšino. Gosp. Jeretin bi bil pač najbolje pogodil, ako bi bil svoje glasove odstopil g. sodniku Golji. K Trebanjski volitvi nam je dodati, da je g. Luka Svetec izmej oddanih 159 glasov dobil 141, dr. Fr. Papež 125 glasov.

— (Pri volitvi v Postojini), kjer sta bila izvoljena dr. Vošnjak in H. Kavčič dobil je vladni svetnik g. Ant. Globočnik 35, župnik Ivan Podboj 22, Križaj iz Št. Petra 1 glas.

— („Slovenec“) ima v včerajšnji številki nastopni telegram: „Kamnik. Janko Kersnik izvoljen 62, Murnik dobil 17 glasov. Izvolitev brez strasti! Naudušenje veliko!“ Telegram ta se skoro tako čita, kakor da je pravi naslov zgrešil.

— (Gosp. prof. dr. Fr. Celestin) v Za-grebu podaril je 10 gld. za „Narodni Dom“.

— (O volitvah na Goriškem) se nam piše dne 3. t. m. Pri današnji volitvi italijanskega veleposestva so bili izvoljeni: dr. vitez Pajer s 74, Bernardelli in dr. Verzegnassi vsak s 85 glasovi, torej vsi dosedanji poslanci. V petek bodo volili naši veleposestniki. Od nasprotne strani za katero tiči nekda dr. Pajer, če ne še kak višji gospod v Trstu, se hočejo usiliti trije italijanski kandidati in sicer: Žiga grof Attems, graščak v Podgori, Anton Nigris, zemljemerec v Gorici in Alojzij Fogar, mesar pri Šoškem mostu. Upajmo, da se ta namera ne posreči in še o pravem času doseže prava sloga in da se večina veleposestva slovenskega obnese s sijajno zmago.

— (Promocija.) V petek dne 5. julija ob 1/2 9. uri zjutraj bode na Graškem vseučilišči pro-moviran doktorjem vsega zdravilstva gospod Moric Neuberger iz Prestranka na Kranjskem. Iz srca čestitamo sicer tihemu a odločnemu narodnjaku.

— (Gosp. dr. Fran Žižek,) doslej zdrav-nik v Ormoži, imenovan je obč. zdravnikom v Voj-niku.

— (Birmovanje.) V Mariboru bode v ne-deljo dne 7. t. m. Celovski knezoškof dr. Kahn birmoval.

— (Gosp. prelat Fran Kosar v Mari-boru) imenovan je upraviteljem Lavantinske škofije.

— (Stolni kapitel v Mariboru) izvolil je g. dr. Križaniča oskrbnikom knezoškofijskih posestev; g. L. Hrga pa izvršiteljem pokojnega knezoškofa oporoke.

— (Iz Gorice) se nam piše 3. t. m. Sinoč je našel natakarsk pomočnik na oknu Marzinjeve gos-tilne baš pod čitalnično bralno sobo napol-njeno petardo in je še o pravem času pogasil prižgano tinklo. Nevarno igračo so izročili policiji.

— (Na c. kr. gimnaziji v Novem Mestu) bode upisovanje učencev za ustov v I. razred v šol-

skem letu 1889/90. v soboto 13. julija od 9.—12. ure dopoludne. Vsprejemni izpiti pa se začne istega dne ob dveh popoldne.

— (Na deželnem nižjem gimnaziji na Ptui) bode napoved učencev za I. razred dvakrat, in sicer: ali dne 13. julija od 10.—12. ure, ali pa dne 16. septembra od 10.—12. ure. Vsprejemna skušnja začenja se vsakokrat ob dveh V II., III. in IV. razred se bodo vsprejemali in upisavali učenci dne 17. septembra od 10.—12. ure.

— (Kranjski podružnici avstrijskih družb „Rudečega in Belega križa“ priredita v četrtek dne 11. julija v restavraciji na južnem kolodvoru koncert, pri katerem svira vojaška godba domačega pešpolka. Ustopnina 30 kr. za osobo. Začetek ob 8. uri zvečer. Ob neugodnem vremenu preloži se koncert na torek, 16. dan t. m.

— (Iz Litije) se nam danes piše: Prekrasne kresove smo videli včeraj zvečer v Št. Lambertske župniji, katere so prižgali na čast našima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu.

— (Pred porotnim sodiščem v Gradcu) vršila se je včeraj obravnava proti Antonu Mrachichu, mesarju iz Trsta, pristojnemu v Bolec zaradi veleizdaje in drugih zločinov. Mrachich je obtožen, da je potoval v Videm po veleizdajske tiskovine, katere je potem širil v Trstu. Izmed teh tiskovin imela je jedna nadpis „Cittadini“ in podpis „Il Comitato d'azione del Circolo Garibaldi“, na drugi pa je bil izopačen avstrijski orel, mrtvaška glava i. t. d. Te tiskovine je Mrachich po Trstu trosil in širil. Obtoženec je sicer vse tajil, a obravnava spravila je toliko gradiva na dan, da so porotniki vprašanje zaradi razžaljenja velečastva in motenja javnega miru soglasno potrdili, dočim so vprašanje gledé veleizdaje zanikali. Sodišče obsodilo je Mrachicha na tri leta teške ječe.

— (Šolska mladina v Planini pri Rakeku) je pokončala v preteklih par tednih glogovih belinov 214.500 in pa 82.300 drevesnih peresec z nastavljenim zalego tega škodljivca.

— (V Šmarji pri Jelšah) napravi se nova podružnica kmetijske družbe štajerske.

— (Na vinarski šoli v Mariboru) zasledili so trtno uš v šolskem vinogradu.

— (Konkurz) napovedal je kamnoseški mojster Peter Resch v Mariboru.

— (Prostovoljna požarna bramba) priredi veselico s tombolo in godbo v Šmartnem pri Litiji na vrtu gosp. Ivana Wakoniga v nedeljo dne 7. julija 1889. Čisti dohodek tombole namenjen je za napravo gasilnega orodja. Začetek ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

— (Veselični odsek, sestavljen iz odposlancev vseh slovanskih društev v Trstu in okolice) priredi v soboto dne 6. julija t. l. na vrtu „Mondo Nuovo“ narodno veselico, na katero se najuljudnejše vabite. Čisti dohodek dospeje v blagajnico „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Ustopnina za osebo 30 novc. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Radodarnosti se ne stavijo meje. Program veselice: 1. „Koračnica“, vojaška godba. 2. Thomas: Ouvertura iz operete „Mignon“, vojaška godba. 3. Hajdrih: „Na boj“, poje zbor. 4. Gregorčič: „Velikonočna“, deklamacija. 5. Volarič: „Vesela družba“, poje mešani zbor s spremljevanjem vojaške godbe. 6. Kosovel: „Svojoj Valentini“ valcer, vojaška godba. 7. * * *: „Plavaj ladija“, ženski dvospev. 8. Pflugar-Moravski: „Telegram“, izvršuje dramatični odsek. 9. Blaške: „Ljubice“ quadrila vojaška godba. 10. I. pl. Zajc: „Večer na Savi“, poje zbor s spremljevanjem vojaške godbe. 11. Blaške:

„Slike iz ljudskega življenja“ potpouri, vojaška godba. Opazka: Sodelujejo: Pri petji pevkine in pevci delavskega podpornega društva, pevci čitalnice, „Adrije“ iz Barkovelj, „Hajdriha“ iz Proseka. Pri igri dramatični odsek telovadnega društva „Sokol“, pri raznih točkah pa gospice in gospodje.

— (Posojilnica v Mariboru) imela je v prvem semestru 388.714 gld. 90 kr. prometa. Posojil bilo je do 1. t. m. 413.702 gld. 35 kr., hranilnih vlog 455.839 gld. 67 kr., deležev 37.380 gld., rezervnega fonda 20.359 gld. 90 kr., vsega upravnega premoženja 513.579 gld. 57 kr.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Gorica 5. julija. V velikem posestvu voljeni: Andrej Kocijančič s 152, dr. Aleksij Rojic s 147, dr. Andrej Lisjak s 139 glasovi. Italijanski kandidati Attems, Logar, Goriup dobili do 64 glasov.

Dunaj 5. julija. „Wiener Zeitung“: Baron Pretis, namestnik v Trstu na svojo z ozirom na neugodno zdravje oprto prošnjo oproščen namestniškega poslovanja in stalno umirovljen z najvišjim polnim priznanjem za izvrstno in zvesto službovanje na raznih, zelo važnih mestih. Ob enem poklican je baron Pretis kot dosmrten član v gospodsko zbornico. Vodstvo namestništva za sedaj izročeno namestniškemu podpredsedniku Rinaldiniju.

Pariz 5. julija. Republičanski listi zanikavajo trditve boulangističnih listov, da bi bil generalni državni pravdnik Beaurepaire dal svojo ostavko in da so mej ministri nastala nasprotstva.

Saint Etienne 4. julija. Rešilno delo se nadaljuje. Doslej ni rezultata, razen žalostne gotovosti, da je še do dvesto mrličev v jamah. Danes dopoludne so izgrebli 25 oseb, mej katerimi je bilo 14 mrtvih. Izmed rudarjev, katere so žive izkopali, so trije umrli.

Razne vesti.

* („Journal des Débats“) praznoval je stoletnico. Ta list se posebno odlikuje s tem, da ni nikdar premenil svojega programa. Vedno je zagovarjal ustavno monarhijo in jo še sedaj. Pri tem listu sodelovali so razni slavni francoski pisatelji, mej drugimi tudi pisatelj in državnik vicomte Chateaubriand. Dva njegova sodelavca sta že za članke, priobčene v tem listu, bila imenovana članoma francoske akademije.

* (Nasledki štrajka.) Iz Dortmunda se 3. t. m. poroča: Po dvadnevni porotni obravnavi proti prvim prouzročiteljem delavskega štrajka v rudokopu „Schleswig“ obsojeni so bili: Bernard Trautmann na 5, Pfahl in Schwid vsak na 4½, Oton Trautmann in Wories vsak na 4 leta teške ječe, Doringhof na 3, Generotzky in Schnatmeyer vsak na 1½ in Kietenbruck pa na 2½ leta navadne ječe.

* (Ženska — pravni zagovornik.) Pred sodiščem v Tomsku v Sibiriji zagovarjala je meseca maja t. l. gospa Arsaulova dva kmeta, katera sta bila tožena radi razžaljenja nekega uradnika. Svoj zanimiv govor pričela je zagovornica z besedami: „V Rusiji imamo ženske zdravnice in ženske računarje, zakaj ne bi torej ženska, katera je zato dovolj sposobna, bila tudi pravna zagovornica“. Da je bil zagovor res izvrsten in temeljit, razvidimo iz razsodb, v kateri je sodišče proglasilo zatoženca nekrivim.

* (Dve ženski) dobili sta, kakor poročajo ameriški listi, diplomi ladijnih kapitanov. Služili bodeja v Novožorskem pristanišču. — V Ameriki so pa tudi ženske duhovnice. Pastrica Rikle v Klenlu je sedaj dobila dovoljenje tudi poročati. Mestni

sodnik se je dolgo obotavljal, predno jej je dovolil sklepati zakone. Poprej se je posvetoval z glavnim državnim pravdnikom in člani višjega sodišča v Ogiu, in ko so mu ti gospodje pojasnili, da v Zedinjenih državah ni zakona, ki bi zabranjeval ženskam zvrševati omenjeni obred, dal je zaželeno dovoljenje.

* (Razstrelba.) Iz Pariza se 2. t. m. javlja: V Rugierjevi tovarni za izdelovanje umetaljnega ognja in užigalnih tvarin v Aubervilliersu pri Parizu nastala je razstrelba. Sedem oseb je mrtvih.

Iskreno zahvalo

izrekam vsem onim gospodom volilcem, ki so mi včeraj ostali zvesti kljub silnej agitaciji nasprotne stranke.

V Ljubljani, dne 5. julija 1889.

Ivan Hribar.

Zanesljivo zdravilno sredstvo. Osobe s slabim prebavljenjem, ki trpe na pomanjkanji slasti, napenjanji, tiščanji v želodci in nerednem iztrebljenji, zadobé zopet zdravje, če rabijo pristni „Moll-ov Seidlitz-prašek“. Skatljica stane 1 gld. Vsak dan razpošilja po poštne povzetji A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 11 (55—8)

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Tujci:

4. julija.

Pri **Malič**: Gerschak, Klekner, Lipest z Dunaja. — Pfeifer iz Trsta. — Sper iz Temešvara. — Brežnik iz Novoga mesta.

Pri **Slonu**: Jaroszynski iz Zagreba. — Fletzer, Barbara iz Reke. — Beseljak iz Postojne. — Rome iz Čemšenika. — Mayer, Stern iz Gradača.

Pri **Južnem kolodvoru**: Gikić iz Beogradu. — Jeglič z Dunaja. — Raznožnik iz Lesca. — Kirschstein iz Berolina. — Zucker, Nath, Schwanfeld z Dunaja.

Umrli so v Ljubljani:

4. julija: Jožefa Flöre, dežel. računskega oficijala vdova, 46 let, Hrenove ulice št. 5, za spridenjem doln. telesnih udov.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
4. julija	7. zjutraj	740.5 mm.	13.6° C	brezv.	megla	0.00 mm.
	2. popol.	739.0 mm.	25.4° C	sl. zah.	jas.	
	9. zvečer	738.8 mm.	18.0° C	sl. jz.	jas.	

Srednja temperatura 19.0°, za 0.1° nad normalom.

Dunajska borza

dne 5. julija t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 84.05	gld. 84.—
Srebrna renta	84.60	84.75
Zlata renta	109.75	110.—
5% marčna renta	99.40	99.65
Akcije narodne banke	906.—	907.—
Kreditne akcije	301.75	302.25
London	118.85	118.90
Srebro	—	—
Napol.	9.43	9.43½
C. kr. cekini	5.64	5.64
Nemške marke	58.15	58.15
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	132 gld. 50 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	171
Ogerska zlata renta 4%	100	45
Ogerska papirna renta 5%	95	05
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	75
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	118	—
Kreditne srečke	100 gld.	182
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	122
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	230	75

Naznanilo.

Podpisani si usoja naznanjati slav. občinstvu, da od **srede 10. julija** nadalje **ne bode več telečje meso prodajal v „Solskem drevoredu“**, temveč

v mestnih mesnicah, poleg mesarskega mostu, ter se najtopleje priporoča za prav mnogobrojno obiskovanje.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Ocvirk, mesar.

(512—1)

ZBIRKA

DOMAČIH ZDRAVIL,
kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil **Dragotin Hribar.**

Odobril **br. Edvard Benedičič**, nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem.

Ta slovenskemu narodu zelo koristna knjižica dobiti je v „**NARODNI TISKARNI**“ v Ljubljani, Gospodske ulice št. 12. — Stane **40 kr.**, po pošti **45 kr.**

Tužnim sreem naznanjamo sorodnik m, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš predragi oče, gospod

FRANCE KOVŠCA

posestnik v Planini,

po kratkem bolehanji, 86 let star, previden s svetili zakramenti za umirajoče, danes zjutraj ob 1 uri, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bude v soboto 6. t. m. ob 9. uri dopoludne.

Svete maše zadušnice brale se bodo v farni cerkvi v Planini.

Nepozabljivi priporoča se v blag spomin.

V Planini, dne 4. julija 1889.

(511)

Žalujoči ostali.

L. Luserjev obliž (flašter) za turiste.

Gotovo in hitro uplivaajoče sredstvo proti kurjim ocesom, žuljem, tako imenovani trdeji koži na podplatih in petah. Proti bradavicam in vsem drugim trdim izraskom kože. — Uspeh zagarantirano. — Cena skatljici 60 kr. a. v.

Glavna razpošiljalnica:
L. Schwenk-ova lekarna
v Meidlingu pri Dunaji.

Pristnega imajo v Ljubljani J. Swoboda, U. pl. Trnkoczy; v Rudolfovcu D. Rizolli; v Kamniku J. Močnik; v Celovcu A. Egger, W. Thurnwald, P. Birnbacher; v Brezjah A. Aichinger; v Trgu na Koroškem C. Menner; v Beljaku F. Scholz, Dr. E. Kumpf; v Wolfsbergu A. Huth; v Gorici G. B. Pontoni; v Kranju K. Šavnik.

Ta obliž dobiva se le v jedne veliki po 60 kr.

Pristen samo, če imata navod in obliž varstveno znamko in podpis, ki je tu zraven; tedaj naj se pazi in odločno zahteva: „L. Luserjev obliž (flašter) za turiste.“ (449—2)

Izurjen stenograf

slovenščine popolnoma zmožen, dobi
tako službo (600)
v pisarni dra. Josipa Serneca v Celji.

500 mark v zlatu,

če Grolsch-ova obrazna orème (Crème Grolsch) ne odpravi vseh nečistosti kože, kakor: peg, ogrce, ogorelosti itd. ter naredi polti svetlo bele in mladinsko čiste. — Ni nikako barvilo (Schminke). — Cena 60 kr. — Glavno razpošiljalnico ima J. Grolsch v Brnu (Moravsko). — V Ljubljani ima zalogo Ed. Mahr, parfumer. (652—18)

V „Národní Tiskarni“ v Ljubljani

so izšle in se dobivajo po znižani ceni sledeče knjige:

Otci in sinovi.

Roman. Ruski spisal J. S. Turgenev. Preložil Ivan Gornik. Mala 8°, 357 strani. Cena 50 kr., po pošti 55 kr.

Undina.

Spisal André Theuriet, poslovenil Vinko. — Ml. 8°, 143 strani. Cena 20 kr., po pošti 25 kr.

Vilénski brodník.

Spisal Emile Souvestre, prevlel Muhoder. — Ml. 8°, 82 strani. Cena 15 kr., po pošti 17 kr.

Dnevnik.

Spisal Ludovik Halévy, poslovenil Vinko. — Ml. 8°, 95 strani. Cena 15 kr., po pošti 17 kr.

Pariz v Ameriki.

Roman. Francoski spisal René Lefebvre. Poslovenil * * *. Stat nominis umbra. Ml. 8°, 535 strani. Stane 50 kr., po pošti 55 kr.

Časnikarstvo in naši časniki.

Spisal * * *. Stat nominis umbra. Ml. 8°, 19 pól. Cena 20 kr., po pošti 45 kr.

Dubrovski.

Povest. Spisal A. S. Puškin, poslovenil J. P. — Ml. 8°, 122 strani. Cena 25 kr., po pošti 30 kr.

OPOMBA: „Trije javni govori“ so razprodani.

Ukrajinske dume.

Češki spisal E. Jelinek. Poslovenil Podvidorski. Mala 8°, 84 strani. Cena 15 kr., po pošti 20 kr.

Ivan Zbogor.

Zgodovinski roman. Spisal Charles Nodier, poslovenil J. Kržišnik. — Ml. 8°, 198 strani. Cena 25 kr., po pošti 30 kr.

Junak našega časa.

Roman. Spisal M. Lermontov, poslovenil J. P. — Ml. 8°, 264 strani. Cena 40 kr., po pošti 45 kr.

Selski župnik.

Roman. Spisal L. Halévy, poslovenil Vinko. — Ml. 8°, 203 strani. Cena 25 kr., po pošti 30 kr.

Knez Serebrjani.

Roman. Spisal grof A. K. Tolstoj, poslovenil J. P. — Ml. 8°, 609 strani. Cena 70 kr., po pošti 80 kr.

Nov.

Roman. Spisal Turgenev, poslovenil M. Mállovh. — Ml. 8°, 32 pól. Cena 70 kr., po pošti 80 kr.

Za dragocenim korenem.

Povest iz življenja kitajskih pogozdnikov. Spisal A. J. Maksimov. Poslovenil J. P. Ml. 8°, 141 strani. Stane 20 kr., po pošti 25 kr.

Radenska

kisla voda po natriju in litiju najbogatejša

preskušeno zdravilno sredstvo proti mehur-nim boleznim, kamenu v mehurju, protinu, dalje proti boleznim v želodci, mokri, dolgotraj-nemu kataru dihal, zlatej žili in zlatenici.

Poskusi doktorjev: Garrod, Bswanger. Can-tani, Ure so dokazali, da ima ogjenokisliti litij največjo raztopilno moč pri sečnokislili usedlinih izločkih. iz česar se sklepa na naj-ugodnejše učinke Radenske kisla vode.

Kopališče Ra-densko

Kopanje v slatini in v jeklenici upliva po-sebno pri protinu, bolečinah mokri, malokrvnosti, žen-skih boleznih, sla-bostih i. t. d.

Stanovanjske po-cent.

Prospekt (brezplačno) od rav-nateljstva: ko-pališče Radence blizu Ljutomeru.

Radenska kisla voda, ob vznožji Slovenskih gor, ne za-menjati z Radgonsko, to je Radkersburger.

Čeravno Radenska kisla voda stoji več kot jeden dan v odprti posodi, vender se peni prav močno, ako se z vinom pomeša, ker ima v sebi spojene ogljikove kisline. To svojstvo pa jo odlikuje pred mnogimi drugimi kislimi vodami, katere imajo na-vadno le prosto ali manj trdno spajeno ogljikovo kislino, ki se že pogubi in raz-kadi, kakor hitro se steklenica odmaši. (264—12)

Zaloga Radenske kisla vode pri F. Plautz-1 in M. Kastner-ji v Ljubljani.

Na cesarja Josipa trgu.

Karola Gabriel-a

veliki svetovnoznani

(496—5)

PANOPTIKUM in MUZEJ.

Prav malo časa še tukaj.

Prav malo časa še tukaj.

Vsaki torek in petek dan za dame.

Znižana ustopnina:

Od sedaj ustopnina samo 10 kr., otroci 5 kr. — Za vse oddelke brez vsa-gega doplačila samo 20 kr., za vojake do narednika 10 kr.

Najboljše in najcenejše

OLJNATE BARVE

v ploščevinastih pušicah

se dobivajo pri

ADOLFU HAUPTMANN-U

LJUBLJANA.

(218—39)

Zakupni oziroma pogodbeno-kupni razglas.

a) Z a k u p.

Zakupna obravnava bode													Varščina					Opazka					
dne	v postaji in uradu	za zakupno postajo	s sedanjimi konkurenčnimi kraji	za čas		za nastopne vojaške preskrbovalne potrebščine								za predmet									
						vsak dan		torej približna tok. letna potrebščina za predmet		4-mesečno		mesečno											
				sena	slame	sena	stelje	slame	postelj	po letu (l.) po zimi (z.)	drva		premog	seno	steljo	posteljo	drva		premog				
					stelje		pri drvih																
				à			meterskih centov		kurivo														
3400	4500	1700	trda	ali mehka																			
gramov			m ^a		kv																		
porcij											goldinarjev												
19. julija 1889	Gorica		Gorica	Gra-diška	1. Za posamezne čete, zavode, osamljene in deželno brambovske oddelke.										Predpisani prejemalni obroki so: za seno in steljo petdnevni, za slamo za postelje začetek januarja, maja, septembra, za drva in premog sredi in koncem vsakega meseca.								
	v preskrbovalnem magacinu																						
	Via S. Chiara št. 1		Gorica		Gorica	55	102	157	2400	1000	150	l. z.	—	—	40 600	Ta obstoji natančno proračunjeno v 5 odstotkih po ponudbeni ceni proizvedene vrednosti vse za oddajo ponujane množine.							
			Gorica		—	—	—	—	—	6	l. z.	2	3	—									
			Gorica		—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	kakor zgoraj								
3. Za prehode (marše).																			Predmeti se oddajo, ko se skličejo čete.				
po lit. A, B, C zvezka o zakupninskih pogojih točka IV.																							

b) Pogodbeni kup.

Za postajo Gorico se bodo gori omenjeni dan vsprejemale tudi prodajne ali oziroma zalagalne ponudbe za seno (oziroma stlačeno seno), slamo za steljo in postelje, potem za drva in premog.

Potrebščina znaša					
za postajo	sena	stelje	slame za postelje	trdih drv	premoga
Gorica	2400	1000	650	700	1300
Gradiška	—	—	18	36	—

za postajo		Obroki za dopošiljatev so sledeče trdno določeni																																																									
		V m e s e c u																																																									
		avgust 1889					september 1889				oktob. 1889				november 1889				december 1889				januarvij 1890				februarvij 1890				mariij 1890				april 1890				maj 1890																				
		sena	slame za steljo	slame za postelje	premoga		sena	slame za steljo	slame za postelje	drv za kur-javo		sena	slame za steljo	slame za postelje	drv za kur-javo		sena	slame za steljo	slame za postelje	premoga		sena	slame za steljo	slame za postelje	drv za kur-javo		sena	slame za steljo	slame za postelje	premoga		sena	slame za steljo	slame za postelje	drv za kur-javo		sena	slame za steljo	slame za postelje	premoga																			
kv					m³					kv					m³					kv					m³					kv					m³					kv					m³					kv					m³				
Gorica		200	100	250	500	300	100	—	—	300	100	—	—	300	100	—	—	300	100	200	500	200	100	—	300	200	100	—	200	200	100	—	200	300	200	100	200	—	200	100	—																		
		Gradiška		—	—	—	—	—	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6																	

- Za to obravnavo vsprejemale se bodo le pismene ponudbe ravno tako za zakup kakor za pogodbeni kup.
- Vsak zakupnik izvzemši že v pogodbeni zaveznosti stoječe, kateri so se že za popolnoma solidne pokazali, ali podjetnike obravnavne komisiji za sposobne in zaupne znane mora ne glede na svojo dolžnost, položiti varščino, preskrbeti spravevalo o solidnosti in sposobnosti za zalaganje, katero spravevalo mora imeti kolek za 50 kr.
- S prošnjo za izdajo in doposiljatev tega spravevala obravnavne komisiji se je pravočasno obrniti na za to poklicana oblastva (trgovinske in obrtne zbornice, oziroma politična oblastva I. stopinje) ter se mora od tega oblastva ponudniku dani odlok dan pred obravnavo oddati preskrbovalnemu magacinu v Gorici.
- Pismene ponudbe, ki morajo imeti kolek za 50 kr., morajo doiti pri obravnavni komisiji vsaj do 10. ure dopoldne določenega dne za obravnavo za dotično postajo (točka XVII. zvezka o pogojih); na poznejše ali pa v brzojavni obliki došle ponudbe se ne bode oziralo.
- Ko bi v kakej ponudbi cenin nastavek v številkah se ne ujemal s ceninim nastavkom v pismenih, zmatral se bode v pismenih navedeni za pravi.
- Natančnejši pogoji se lahko vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne pri vojaškem preskrbovalnem magacinu v Gorici ogledajo, kjer leže nalašč za zakupno obravnavo in za pogodbeni kup v dveh jednako se glasečih listinah napravljeni zvezki o pogojih ddo. Gorica, dne 1. julija 1889, od katerih izvodi se proti plačilu 4 kr. za tiskano polo dobe na željo po pošti.
- Občine so oproščene užitve varščine ali kavcije brezpogojno, in se ravno tako kakor kmetijska društva in producenti posebno opozarjajo za predstojajoče razpisano zakupno preskrbovanje vojaških potrebščin.

- Ponudbe za oddajo potrebščin za vojaške prehode (marše) se imajo staviti z zmislu točke IV. zvezka o pogojih.
- Skupne ponudbe se dopuščajo le za predmeta seno in slamo za postajo Gorico.
- Ponudniki se odreko glede izjave vojne uprave o sprejetji ponudbe spolnenju v § 862. običnega državlanskega zakonika, potem v članih 318 in 319 trgovskega zakona določenih obrokov o izjavi sprejetja obljube ali ponudbe.
- Krajsa nego 14dnevna zaveznost se ne dovoli.
- Glede drv se izgovarja, da se pri zalaganju drv sme iz kraških gozdov dajati le tak les, ki se sme sekati po postavah za varstvo gozdov; glede premoga se mora v ponudbi povedati premogovnik, potem premogova jama, iz katere se dobiva; glede postopanja pri ponudbah za premog, katerega kurilna vrednost ni znana, se sklicuje na član XI. zvezka o pogojih za zakup in član X. zvezka o pogojih za pogodbeni kup.
- Ponudbe za seno smejo se oziroma staviti tudi za otavo; opomni se, da se vsa rezervna zaloge seno mora imeti v stlačenem stanju.
- Glede dovažanja slame za postelje in premoga k stanovališčem čet se opozarja na član X. zvezka o pogojih za zakup.
- Kdor dobi zakup za seno ali slamo za Gorico more erarično seneno shranišče s prostorom za 600 meterskih centov seno za letno najemnino 90 gld. in erarično shranišče za slamo s prostorom za 700 meterskih centov slame za steljo in postelje za letnih 90 gld. najemnino pod posebnimi pogoji, kateri leže v preskrbovalnem magacinu v Gorici na ogled, vzeti v porabo.
- Vsak ponudnik mora izrečno izjaviti, da se podvrže določbam za obravnave pripravljanih zvezkov o pogojih ddo. Gorica dne 1. julija 1889.

V GORICI, dne 1. julija 1889.

Upravna komisija c. kr. vojaškega preskrbovalnega magacina v Gorici.

Eventuelna ponudnikova štampljka.

50 kr.
kolek.

Ponudbeni formular.

Jaz podpisani izjavim s tem vsled razglaša št. 413 dne 1. julija 1889, da hočem oddajati za zakupno postajo Gorico s konkurenčnim krajem Gradiška, (eventuelno za postajo Gorico s Gradiško vred potem zalaganja — dalje eventuelno za zakup kakor zalaganje in sicer skupno glede predmetov seno in slame za postajo Gorico).

1 porcijo seno à 5600 gramov } v vezanem } po kr. reci!
1 porcijo otave à 5600 gramov } stanji } po kr. reci!
1 porcijo slame za steljo (strojne slame) à 1700 gramov } po kr. reci!
(Eventuelno za zalaganje: 100 kg. seno } v vezanem } po gld. kr. reci!
100 kg. otave } po gld. kr. reci!
100 kg. slame za steljo (strojne slame) } v nevezanem } po gld. kr. reci!
za steljo } stanji } po gld. kr. reci!
1 meterski cent slame za postelje v vezanem stanju po gld. kr. reci!
(eventuelno za zalaganje 1 meterski cent slame za postelje v nevezanem stanju po gld. kr. reci!
1 kubični meter trdih (ozir. mehkih) drv nepripravljenih po gld. kr. reci!
1 meterski cent premoga iz premogovnika, premogove jame v po kr. reci!

za čas od 1. septembra 1889 (oziroma pri predmetu drva, ko se porabijo erarične za-

loge) do konca avgusta 1890 (eventuelno za zalaganje: v predpisanih zalagalnih obrokih odpraviti), oskrbeti preskrbovanje prehodov po točki A) a) člana IV. zvezka o pogojih, slamo za postelje in premog, dokler traja pogodba, na svoje stroške dovažati k prebivališčem vojakov v postaji Gorica, v Goriskem preskrbovalnem etablissementu nahajajoče erarično shranišče za seno in slamo za letno najemnino naznanjeno v razglasu vzeti v najem in za to hočem jamčiti s pridejano varščino gld. obstoječo iz

Nadalje se zavezujem, če dobim zakup, najdalje v 14 dneh po dobljenem uradnem obveščenju varščino dopolniti v 10% kavcijo in dajem, ko bi to opustil, vojskinej upravi pravico, da sama to dopolnitev s tem izvede, da si zadrži zakupni (oziroma za zalaganje; zalagalni zaslužek). Poleg tega se podvržem poleg v razglasu navedenih še onim pogojem ki se nahajajo v razpisano obravnavo pripravljenih zvezkih o pogojih.

Po pridejanem odloku v se bode spravevalo o solidnosti in zalagalnej zmožnosti poslalo naravnost c. kr. vojaškemu preskrbovalnemu magacinu v Gorici.

V Gorici, dne julija 1889.

N. N.

Ponudba naj se zapečati in na vnani strani pristavi:

Ponudba vsled razglaša z dne 1. julija za obravnavo dne 19. julija 1889.

V ponudbi se ima uložena varščina specializovati.